
SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
28.02.2022

Sak:

Æresdoktorordningen ved UiT Norges arktiske universitet

Bakgrunn:

Det er innkalt til et ekstraordinært møte i universitetsstyret på kort varsel. Av tidshensyn har det ikke vært mulig for rektor å utforme et ordinært saksfremlegg, men i det følgende gjøres det rede for bakgrunnen for saken og formaliteter rundt styrets juridiske kompetanse og handlingsmuligheter.

Styret ved UiT Norges arktiske universitet kan tildele graden æresdoktor (doctor honoris causa), jf. Lov om universiteter og høyskoler §3-2, nr. 5.

Den aktuelle lovparagrafen har følgende ordlyd¹:

En institusjon som har rett til å gi doktorgrad eller tilsvarende, kan på de samme fagområder tildele graden æresdoktor (doctor honoris causa) for betydningsfull vitenskapelig eller kunstnerisk innsats, eller fremragende arbeid til gagn for vitenskapen eller kunsten.

UiT har, i likhet med de fleste andre norske universiteter, utformet egne lokale retningslinjer for slike utnevnelser. Retningslinjene er lagt ved saken (se eget vedlegg).

I sak S 17/11 (14.4. 2011) vedtok universitetsstyret å tildele tittelen æresdoktor til den daværende norske utenriksministeren Jonas Gahr Støre og hans russiske kollega Sergei Viktorovitsj Lavrov. Begrunnelsen for utnevnelsen var deres felles innsats for norsk- russisk samarbeid i samband med inngåelse av den såkalte delelinjeavtalen i Barentshavet, og den betydningen dette arbeidet hadde for UiT og universitetets videre utvikling og samarbeidsrelasjoner med Russland. Begrunnelsen fremgår i sin helhet av det vedlagte saksfremlegget.

Etter Russlands invasjon av Ukraina 24.2.2022 er det stilt spørsmål og kommet krav fra ulikt hold om at UiT bør frata Lavrov æresdoktortittelen. UiT sluttet seg 25.2.2022 til Universitet- og høyskolerådets fordømmelse av den russiske invasjonen av Ukraina.

¹ Ordlyden er den samme som i universitets- og høyskoleloven av 2005.

Verken universitet- og høyskoleloven eller UiTs retningslinjer for tildeling av æresdoktorer inneholder regler for tilbakekalling av slike æresbevisninger. UiTs retningslinjer inneholder heller ikke andre regler som kan komme til anvendelse i den aktuelle saken. Den historiske begrunnelsen som ble gitt i 2011 er heller ikke utformet slik at tittelen kan sies å ha blitt tildelt på feilaktig grunnlag, eller at det er kommet nye opplysninger som gjør den tidligere utnevnelsen formelt ugyldig.

Verken ved UiT eller andre norske universiteter har personer tidligere blitt fratatt titler som æresdoktor. Det finnes derimot flere eksempler fra institusjoner i andre land der personer er blitt fratatt tilsvarende æresbevisninger. Enkelte utenlandske institusjoner har også et eget regelverk som regulerer grunnlaget, eller angir prosedyrer for slike tilbakekallinger.

Hvilke fullmakter har universitetsstyret?

Universitetsstyret har fullmakt til å endre retningslinjene for tildeling av æresdoktorer. Dette er retningslinjer vedtatt av styret selv, og de kan følgelig også endres med tillegg og justeringer. Nye regler kan også utformes slik at de inneholder bestemmelser som kan komme til anvendelse i relasjon til tidligere utnevnte æresdoktorer.

Rektors vurdering er at styret også (uten først å måtte endre reglene) har juridisk kompetanse til å frata en person tittel som æresdoktor. Dette er basert på at tittelen er rent honorær og ikke er knyttet til bestemte formelle kvalifikasjoner, eller rettigheter innehaveren har. Det kan legges til grunn at et styringsorgan med juridisk kompetanse til å tildele en slik tittel også har kompetanse til å trekke den tilbake dersom styret mener det er gode grunner til det.

Camilla Brekke
prorektor

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksansvarlig: Jørgen Fosslund